

Inhoud - Sommaire

Eerst nog even dit...	2
Interview met Gert Vercauteren	3
Lu dans le Linguiste 2—3, 1962	9
Gentse opleidingen tot vertaler en tolk	10
Gelezen in de Taalkundige 1/1962	15
Recherches sur Internet et art épistolaire	16
Les procédures de révision	17
Technologies linguistiques Version 2.012	19
Welkom aan de laatstejaars	21
Informations pour les futurs collègues	25
Occupational Standards Interpreting	29
Traductologie et banglamania	30
Pinkhof geneeskundig woordenboek	33
John Cairns	35
Spelling versus pluralia	37
Impressions January 27, 2012	41
Impressum	43 - 48

EERST NOG EVEN DIT ...

“Allez votre corridor. Mais pas dessus. N’escalier pas dans cette espérance, elle est encore semaine.” U kent deze wellicht al, hij heeft een lange baard, maar blijft toch altijd actueel.

Dit is een vertaling die iemand kan krijgen die er niet voor wil betalen. Vijftien woorden in het Nederlands, zestien in het Frans. Woord voor woord correct vertaald. Wat zegt mijn klant nu? Dit is niet te begrijpen? Aha, u wilt er dus ook nog een betekenis bij? Bent u dan bereid daarvoor te betalen? Hoeveel is de betekenis u dan waard?

En dan hebben we nog die andere klant, die revisies per woord wil betalen. In het hierboven gegeven voorbeeld, blijven er misschien drie woorden staan: de tekst moet helemaal opnieuw vertaald worden. Dat is iets heel anders dan als er op een hele bladzijde twee drie woorden aangepast worden. Toch heb ik nog niemand horen zeggen dat de woordprijs afhangt van de kwaliteit van de te reviseren vertaling.

Boekhouders berekenen het volume aan werk aan de hand van het aantal facturen dat u hun

zult bezorgen. Toch factureren ze niet per geboekt document, maar per uur. Architecten werken net als wij in onderaanneming. Toch leggen hun klanten hun niet op om te factureren per getrokken lijn. Advocaten maken zelfs nauwelijks een bestek vooraf. Alleen vertalers en journalisten berekenen hun prijs per karakter, per woord, per regel, per pagina. Door de aard van ons beroep zouden we het meest belezen moeten zijn, het meest van de wereld gezien moeten hebben, en toch zijn we nog niet eens in staat om te onderhandelen over een correcte verloning.

Waarom laten wij ons normen opleggen door mensen die zelfs de beginselen van ons beroep nog niet kennen? Zou er minder te vertalen zijn als we ineens zouden beslissen om ons werk op dezelfde manier te laten honoreren als de andere intellectuele beroepen?

*Agnès Feltkamp
president@cbtip-bkvtf.org*

Cette rubrique paraît à tour de rôle dans les deux langues nationales.

Ouverture

INTERVIEW MET GERT VERCAUTEREN

Gert Vercauteren studeerde in 1997 af als vertaler aan het Hoger Instituut voor Vertalers en Tolken. Sinds 1998 is hij werkzaam als assistent aan het HIVT (nu Artesis Hogeschool Antwerpen). Aan-

vankelijk was hij uitsluitend belast met vakken Portugees, hoofdzakelijk vertalen naar het Nederlands (technisch & literair). Later nam hij er het vak Computer Ondersteund Vertalen bij.

Naast zijn onderwijsopdracht werkt Gert Vercauteren ook aan een doctoraat dat zich situeert binnen het algemene gebied van de audiovisuele vertaling en meer specifiek betrekking heeft op

een vorm van mediatoegankelijkheid, met name audiobeschrijving. Zijn onderzoek behandelt de selectie van relevante informatie in audiobeschrijving vanuit narratologisch perspectief.

PR: In de afgelopen tijd kwam audiobeschrijving in de pers door de nieuwe afleveringen van Witse. Voor veel kijkers een volstrekt nieuw fenomeen...

Witse is de allereerste echte ervaring met audiobeschrijving op de Vlaamse televisie. Eind jaren negentig zijn er al eens twee kleine projecten geweest. Dat was een eerste voorzichtige poging om een beschrijving te geven bij een aflevering van "Langs de kade".

Interview met Gert Vercauteren

*Belgische Kamer van
Vertalers, Tolken en Filologen*

Er is ooit audiobeschrijving gemaakt voor een toneelstuk, maar daar is later niets meer mee gebeurd. In 2006 – 2007 is de vrt de mogelijkheden gaan onderzoeken. We hebben toen bij Artesis een aflevering van F.C. De Kampioenen beschreven. Die serie leende zich daar eigenlijk niet zo goed toe: veel gebabbel en maar weinig beelden waar geen dialoog bij is en die beschreven kunnen worden. Die aflevering is toen wel getoond aan blinden en zij waren enthousiast. Alles is beter dan niks natuurlijk...

Toen heeft het even stilgelegen, maar nu wordt de nieuwe reeks afleveringen van Witse van audiobeschrijving voorzien. Het hele fenomeen komt dus langzaam op gang: er zijn wat DVD's, wat films, er is Witse op tv. Ondertussen is er ook een twintigtal musea in Vlaanderen dat regelmatig iets rond audiobeschrijving doet. Dat varieert sterk van museum tot museum. In het Diamantmuseum in Antwerpen is er een audiogids met audiobeschrijving. Die verschilt van de traditionele audiogids omdat hij bijkomende uitleg verstrekt, bv. hoe je van het ene werk naar het andere moet gaan.

PR: Wat is audiobeschrijving precies?

Audiobeschrijving is aanvankelijk ontstaan als een soort commentaar voor blinden en slechtzienden bij alle visuele informatie. De initiële doelgroep waren dus blinden en slechtzienden. Alle visuele componenten die voor die mensen niet of moeilijk toegankelijk zijn, krijgen een verbale beschrijving. Audiobeschrijving kan dus gebruikt worden voor elk audiovisueel product: films, televisie, musea, live evenementen, ... In een later stadium is die doelgroep stapsgewijs uitgebreid. In Groot-Brittannië is namelijk gebleken dat bijvoorbeeld senioren ook gebaat zijn bij audiobeschrijving. Het zou ook nuttig zijn voor personen met een lichte mentale handicap die het anders moeilijk hebben om moeilijke verhaallijnen te volgen.

PR: Hoe moeten we ons de historische evolutie voorstellen?

Audiobeschrijving is 30 tot 35 jaar geleden in Groot-Brittannië in het theater ontstaan. Later kwam er een Europees onderzoeksproject naar audiobeschrijving op televisie: een aantal proefpersonen ontving een decoder en de onderzoekers onderzochten wat wel en niet functioneert, welke stemmen wel en niet functioneren, wat een

Interview met Gert Vercauteren

juiste hoeveelheid beschrijving is, ...

Hierdoor heeft het systeem in het Verenigd Koninkrijk vrij snel ingang gevonden, ook omdat er daar al sinds het midden van de jaren negentig een wet bestaat die televisiezenders ertoe verplicht om vanaf het digitale tijdperk elk jaar 1% meer programma's met audiobeschrijving aan te bieden. De BBC zit met 16 % boven het huidige wettelijke minimum.

De lobby van de blindenorganisaties is in het Verenigd Koninkrijk ook erin geslaagd om de grote filmdistributeurs sinds 2007 zo ver te krijgen dat alle nieuwe films vanaf dag 1 met audiobeschrijving in de bioscoop te komen. Dat vergt een forse investering, ook omdat de audiobeschrijving via een apart kanaal en hoofdtelefoons verspreid wordt zodat blinden en niet-blinden samen naar de film kunnen kijken.

Er zijn nu ongeveer 800 Engelstalige films met audiobeschrijving beschikbaar op DVD. Die kunnen ook op internet besteld worden.

PR: Bestaat er een opleiding "Audiobeschrijving" ?

Ook bij de opleidingen begint er wat te bewegen. Er is enerzijds de opleiding bij Artesis, waar de opleiding een volwaardig onderdeel is van de module "toegankelijkheid". Die module maakt dan deel uit van de Master Vertalen en ze leunt aan bij Ondertitelen en bij Audiovisuele vertaling. Andere opleidingen in het Vlaamse onderwijs worden gegeven bij Lessius, de Hogeschool Gent en de Erasmus Hogeschool. In Wallonië bestaat er eigenlijk nog helemaal niks. In Nederland bestaat er ook geen opleiding, maar daar staat men al veel verder in de praktijk. In Nederland is er iemand aan de kar beginnen trekken om audiobeschrijving in de bioscoop te kunnen gebruiken. Hierdoor is er al audiobeschrijving bij een achttal films beschikbaar. In Vlaanderen zijn dat er momenteel drie: "Loft", "Meisjes" en "De helaasheid der dingen". Daarnaast is er nog een aantal films waaraan de audiobeschrijving later is toegevoegd, maar die niet officieel zijn gepubliceerd.

PR: Aan welke basisprincipes moet een beschrijver zich houden?

Interview met Gert Vercauteren

*Belgische Kamer van
Vertalers, Tolken en Filologen*

In het begin werd het strengst mogelijke principe gehanteerd: zolang er geluid is in de film, mag er geen AD zijn. Dat was technisch echter niet haalbaar. Dus nu geldt de absolute regel: zolang er dialoog is, mag er geen AD zijn. Het is ook niet de bedoeling om alle stiltes tussen de dialogen op te vullen, want dan is het voor de toehoorders niet meer aangenaam.

Tussen de dialogen worden er dus beschrijvingen van de beelden toegevoegd. Dat gebeurt in elk land anders. Wij werken zelf met software voor ondertiteling die aan de vereisten van audiobeschrijving aangepast is. Je spot dus een plek tussen twee dialogen en daar plaats je de beschrijving tussen. Het programma geeft dan net als bij ondertiteling aan of je nog tijd overhebt ...

De omzetting in gesproken taal gebeurt in de meeste gevallen door een menselijke stem. In het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Spanje is dat altijd zo. In Polen probeert men een computerstem te gebruiken. Dat werkt eigenlijk relatief goed, er zijn alleen nog wat problemen met de intonatie. Het is wel iets minder aangenaam om naar te luisteren.

In het Nederlandse taalgebied hebben we nog het bijkomende probleem van de ondertitels: naast de audiobeschrijving moeten ook de verschillende dialogen ingelezen worden. Men werkt dan vaak met drie stemacteurs: één man of vrouw voor de audiobeschrijving, één man voor een mannelijke rollen en één vrouw voor de vrouwelijke rollen.

PR: Zijn er nog andere regels ?

De beschrijver spreekt altijd in de tegenwoordige tijd en in de derde persoon. Intussen is er een consensus ontstaan dat ook kleuren beschreven worden; het overgrote deel van de doelgroep is immers niet blind geboren en heeft dus nog een visueel geheugen.

Andere aspecten verschillen van land tot land. In Duitsland doet men meer aan pure informatieverstrekking dan in Groot-Brittannië. In Duitsland geldt tevens de strikte regel dat het

Interview met Gert Vercauteren

karakter in de beschrijving pas een naam krijgt als die naam in de dialogen opduikt. Het probleem is: als het personage pas na 20 minuten "Sam" blijkt te heten, verlies je 20 minuten lang enorm veel tijd met een omschrijving. Voor bekende personen kan het wel: in "Der Untergang" werd Hitler wel onmiddellijk benoemd en niet eerst 20 minuten "de kleine man met het snorretje" genoemd. Met ons Europese onderzoeksprogramma gaan we dat soort verschillen onderzoeken. Het is dan ook uiteindelijk de bedoeling om een set richtlijnen op te stellen die algemeen genoeg zijn om door iedereen gebruikt te worden en die geen keurslijf vormen.

PR: Wordt de doelgroep bij het proces van de audiobeschrijving betrokken?

De mate waarin de doelgroep bij de audiobeschrijving betrokken wordt, verschilt sterk van land tot land. In Groot-Brittannië moet alles tegenwoordig zo snel gaan dat er geen tijd meer is voor controle. In Duitsland daarentegen werkt men voor televisie standaard met een team van 2 of 3 mensen. In elk team zit een blinde of zwaar slechtziende die onmiddellijk kan zeggen wat er niet duidelijk is. Dat is ideaal, maar het vraagt budget en tijd ...

De vrt heeft zijn medewerkers een aantal workshops laten volgen, zij hebben eerste beschrijvingen gemaakt en die afgetoetst bij ons. We hebben hen toen nog wat feedback gegeven en sinds de derde aflevering zijn ze autonoom aan de slag.

PR: Audiobeschrijving voor theater en bij live-evenementen is dan weer een ander verhaal...

Audiobeschrijving voor toneel bestaat in België ook al voor een twintigtal toneelstukken. Dat is een andere manier van werken omdat de beschrijver een aantal repetities bezoekt. Hij maakt de beschrijving tijdens de repetities, doet mee aan de generale repetitie en moet dan live beschrijven tijdens de opvoering. Soms probeert men de blinden en slechtzienden vroeger naar de zaal te laten komen zodat ze op het podium de voorwerpen uit het decor en de stemmen van de acteurs kunnen leren kennen.

Interview met Gert Vercauteren

Live-evenementen met audiobeschrijving zijn het Schlagerfestival in Hasselt en de blindentribunes voor de thuiswedstrijden van Anderlecht en Club Brugge. Hierbij wordt meer informatie verstrekt dan in het commentaar op de radio.

PR: Mag je als beschrijver eigenlijk opvallen?

Aanvankelijk werd gezegd dat je neutraal moest blijven, dat je niet te veel intonatie in je stem mocht leggen, want je was geen personage. Maar net daardoor viel je eigenlijk meer op. Nu probeer je dus de sfeer van de scène te volgen.

PR: Welke opleiding volgen mensen die audiobeschrijving maken?

Voor zover ik weet, is audiobeschrijving in Vlaanderen bijna altijd een opdracht voor freelancers. Vaak zijn dat mensen met een achtergrond van vertaler of ondertitelaar, maar de taak is toch volledig anders: het is nog niet zo eenvoudig om te beschrijven wat je ziet gebeuren en, bovendien stelt zich voortdurend de vraag: wat is er in een bepaalde scène relevant voor een blinde?

Het doctoraat waaraan ik werk, gaat daarover: hoe kies je precies wat je beschrijft en wat je niet beschrijft? Bij een serie als Witse is de reactie op een vraag of opmerking vaak maar een blik die je dan moet typeren: kijkt het personage nu boos, geschrokken of verontwaardigd? De verschillen zijn vaak miniem...

PR: Hoeveel tijd neemt een audiobeschrijving in beslag?

In Duitsland rekent men voor een langspeelfilm ongeveer een werkweek voor een team van drie. In Groot-Brittannië moet dat veel sneller gaan; de film wordt in drie of vier stukken gehakt en verdeeld over evenveel beschrijvers.

PR: Hoe ziet de toekomst van audiobeschrijving eruit?

Audiobeschrijving is een fenomeen dat aan belang zal toenemen in

Interview met Gert Vercauteren

onze maatschappij. In het Verenigd Koninkrijk heeft men het geluk over een sterke lobby te beschikken. In Nederland probeert men de beperkte wetgeving te benutten om audiobeschrijving uit te bouwen. Websites moeten er toegankelijk zijn met inbegrip van het videomateriaal. In Vlaanderen is er de beheersovereenkomst van de vrt waarin staat dat de televisie toegankelijk moet zijn voor iedereen. De vrt moet dus één serie per jaar beschrijven. Dit jaar is dat Witse.

PR: Hartelijk dank voor het interview.

**La version française de cette interview est disponible
sur le site www.traducteurs.be.**

=====

**LU DANS
LE LINGUISTE N° 2 - 3, 1962**

Patronymes et marques, par Paul Bertin (Industrie Céramique 5/31), citant d'un discours par M. A. Shorp au congrès de la FIT, 1959):

« Au début d'un article de physique atomique, je suis tombé un jour sur un coefficient de Lochmann qui revenait sans cesse et qui m'était absolument inconnu; vers la fin de l'article, dans une formule explicitée, je me suis aperçu que ce coefficient avait pour valeur $6,6 \times 10^{23}$, ce qui n'est autre que le nombre d'Avogadro. Ainsi, M. Lochmann s'appelle en français Avogadro. »

(...)

« Les jeunes secrétaires-dactylographes à qui l'on confie souvent la tâche fastidieuse de compter « tous » les mots d'un article en vue d'établir le prix de revient d'une traduction éventuelle, « sautent » généralement systématiquement « tous » les noms patronymiques: elles ont tort (quelquefois). Qu'elles se souviennent que « M. Lochmann s'appelle en français Avogadro ».

Lu dans le Linguiste

DE GENTSE OPLEIDINGEN TOT VERTALER EN TOLK

HOE HET WAS, IS EN EN ZAL ZIJN

De Gentse opleiding tot licentiaat-vertaler en -tolk startte in 1968 als onderdeel van het hoger onderwijs dat door de provincie Oost-Vlaanderen werd georganiseerd. Na verscheidene veranderingen van naam en inrichtende overheid werd het 'departement Vertaalkunde' in 2001 onderdeel van de Hogeschool Gent, die op haar beurt in 2004 lid werd van de Associatie Universiteit Gent. Het departement Vertaalkunde heet nu 'geassocieerde Faculteit Toegepaste Taalkunde' en zal vanaf 2013-2014 integraal deel uitmaken van de Faculteit Letteren & Wijsbegeerte van de Universiteit Gent.

Toegepaste Taalkunde Gent nu: één bachelor, drie masters

Sinds de oprichting is het talenaanbod sterk uitgebreid. In de beginjaren waren dat het Duits, Engels, Frans en Spaans, later kwamen daar het Russisch (1992), Turks (2006) en Italiaans (2008) bij. Het Tsjechisch, dat in 2003 werd toegevoegd, is nu een extra keuzetaal, naast het Zweeds. Als algemeen principe geldt dat de studenten twee vreemde talen kiezen en dat beide talen in het programma evenveel ruimte krijgen. Tegelijk neemt het Nederlands een belangrijke plaats in.

Bij de Bolognahervorming maakten de kandidaturen (twee jaar) en de licenties (twee jaar) plaats voor een driejarige opleiding tot 'academische bachelor in de toegepaste taalkunde' (2003) en drie eenjarige masteropleidingen (2006). De vroegere licentiaat-vertaler of -tolk heet nu master in het vertalen of master in het tolken. Er kwam een 'derde weg' voor wie op een hoog academisch niveau talen wil studeren én zich rechtstreeks wil voorbereiden op een communicatieve functie in een profit of non-profit organisatie. Dat is de master in de meertalige communicatie geworden, met accent op meertaligheid en interculturaliteit, evenals op bedrijfs- en publiekscommunicatie via diverse moderne media.

Samen vormen de bachelor en de drie masters het studiegebied van de ‘toegepaste taalkunde’. Het door de wetgever gelegde accent op ‘toegepaste taalkunde’ in de naamgeving kan enigszins verwarrend werken. In elk van de opleidingen gaat namelijk ook veel aandacht naar de culturele en maatschappelijke tradities en naar de actualiteit in de bestreken taalgebieden.

Nog meer dan vroeger omvatten de opleidingen nu tegelijk een academische component om de geboden kennis en kunde in een verdiepend wetenschappelijk kader te plaatsen en een gespecialiseerde professionele component om geavanceerde beroepscompetenties te kunnen ontwikkelen. Dat gebeurt

onder andere door sterk de nadruk te leggen op onderzoeksvaardigheid en taaltechnologie. Daarnaast hecht de faculteit veel belang aan de oriëntatie van de masterstudenten op de arbeidsmarkt. Zo wordt er jaarlijks een driedaags sollicitatieseminarie georganiseerd, waarop oud-studenten ‘hun’ werkveld komen voorstellen aan de laatstejaars. Ook internationalisering wint voortdurend aan belang, zowel in de vorm van lidmaatschappen van internationale federaties (CIUTI, EMT) als van uitwisselingsprogramma’s voor studenten en docenten. Zo is het vanaf 2012 de bedoeling dat *alle* derdejaarsstudenten een taalbad krijgen door te studeren of stage te lopen aan een anderstalige instelling.

Met de zeer gewaardeerde steun van de BKVTF ijvert de faculteit er ook sterk voor om vanaf 2014-2015 met tweejarige masters van start te mogen gaan. Alleen zo wordt het mogelijk om de vereiste ruimte te creëren voor de combinatie van masterproef (de afstudeerscriptie), de snel evoluerende specialisaties en de (nu al verplichte) stageperiode.

In wat volgt beperken we ons tot de masters in het vertalen en in het tolken. Voor informatie over de bachelor in de toegepaste taalkunde, de master in de meertalige communicatie en het postgraduaat conferentietolken verwijzen we naar de website van de geassocieerde Faculteit Toegepaste Taalkunde: <http://gtt.hogent.be/>

Gentse opleidingen tot vertaler en tolk

De master in het vertalen

De Gentse master in het vertalen werd in september 2009 als eerste opleiding in het Nederlandse taalgebied toegelaten tot het EMT-netwerk (*European Master's in Translation*). Dit Europese netwerk promoot kwaliteitsvolle vertaalopleidingen die bekwame vertaalprofessionals opleiden. De Gentse master in het vertalen streeft dan ook naar een evenwicht tussen de onderzoekscompetenties eigen aan een academische opleiding en de vereiste marktgerichte competenties. Onderzoekscompetenties komen zowel in de masterproef als in de colleges aan bod (o.a. in het vak Vertaalwetenschap en in de eigenlijke vertaalcolleges). Voor academische ondersteuning van het onderwijs zorgt het onderzoek in de domeinen 'corpusvertaalkunde', 'cultuur en vertaling' en '(ver)taaltechnologie'. De studenten verwerven de professionele competenties dankzij de nodige vertaalkunde, werkveldervaring (inclusief een stage) en aandacht voor vertaaltechnologie in de beide talen van hun keuze.

Behalve aan zogenaamde Algemene vertaalkunde, uit en in de vreemde taal, komen ook terminologie en termenbanken in de master uitgebreid aan de orde, onder meer in het kader van de vakken Gespecialiseerde vertaalkunde (waarin economische, juridische en wetenschappelijke teksten centraal staan). De studenten leren daarnaast vertaalde teksten reviseren en kunnen kennismaken met literaire en audiovisuele vertaling en met lokalisatie, aangeboden als keuzevak. Als alternatief voor de klassieke stage in een vertaalbureau of vertaalafdeling in binnen- of buitenland kunnen zij (met de steun van Vlajo) een *Small Business Project* opzetten. Ze richten dan een 'minionderneming' op en voeren in team een vertaalopdracht uit, met 'echte' klanten en opdrachtgevers. Naast de lessen wordt ook met vertaalateliers gewerkt, waarbij professionele vertalers te vertalen teksten aanbrengen en het werk van de studenten kunnen commentariëren.

Om de banden met het werkveld nog nauwer aan te halen, neemt de master in het vertalen ook deel aan *Optimale*, het Erasmusnetwerk dat 65 vertaalopleidingen uit 31 landen met elkaar verbindt. Het is bedoeld om de kwaliteit van de vertaalopleidingen te optimaliseren, onder meer door nauwer samen te werken met de vertaalmarkt. Daarnaast wordt via digitaal afstandsonderwijs een lessenspakket aangeboden in *Translation Project Management*.

De opleiding besteedt ten slotte ook veel aandacht aan (inter)culturele competenties, zodat de afgestudeerden – de opleiding telt jaarlijks ongeveer zeventig studenten - de actuele samenleving in een ruim perspectief kunnen plaatsen en de vele toekomstige uitdagingen van de geglobaliserende wereld aankunnen.

De master in het tolken

Net als de master in het vertalen is de huidige master in het tolken ontstaan in het kader van de Bolognahervorming. Er werd voor gekozen om de opleiding tot conferentietolk onder te brengen in een postgraduaat, dat na de master als een ‘vijfde jaar’ kan worden gevolgd. De master zelf is georiënteerd op bilateraal tolken in uiteenlopende settings. Tegelijk kreeg de master een sterkere academische onderbouw door meer aandacht te schenken aan tolkonderzoek en aan theoretische vorming, wat onder meer resulteerde in de vakken Tolkwetenschap en Deontologie. Het onderwijs wordt daartoe ondersteund vanuit het tolkonderzoek en de (ver)taaltechnologie. De onderzoekslijnen van de master in het tolken zijn psychologisch (o.a. evaluatie) en sociologisch tolkonderzoek (o.a. de ‘rol’ van de tolk bij medische gesprekken, professionalisering, gebruik van technologie).

Voor het Duits, Engels, Frans en Spaans bestaat de eerste pijler van het huidige programma uit Algemene tolkpraktijk, waarin de studenten kennis maken met diverse technieken (kort en lang consecutief, vertaling van het blad en fluistertolken). De twee overige en bovendien nog omvangrijker pijlers zijn de vakken Gespecialiseerde tolkpraktijk: Bedrijf en Gespecialiseerde tolkpraktijk: Community.

Gentse opleidingen tot vertaler en tolk

Het eerste vak richt zich op toepassingen in een economische of commerciële context. Het tweede gaat in op het tolken in de volgende contexten: asiel, inburgering, integratie, OCMW, gezondheidszorg, politie, justitie.

Voor de studenten Russisch en Italiaans staat in het eerste semester het vak Taalbeheersing op het programma, waarin taalverwerving hen voorbereidt op de tolkpraktijk. In het tweede semester volgt een uitgebreid pakket tolkpraktijk, waarin de drie al genoemde pijlers worden gecombineerd.

Studenten Turks en Tsjechisch hebben een uitgebreid pakket Taal en beroep, waar tolkpraktijk een belangrijk aandeel in heeft.

Verder worden de studenten in de lessen Nederlands getraind in presentatietechniek en mondelinge formuleervaardigheid. Als keuzevak kunnen ze Audiovisueel tolken volgen, waarin live subtitling en audiodescriptie centraal staan. Sedert 2011 werkt de opleiding samen met het NTG voor de audiodescriptie van toneelstukken.

De opleiding omvat ook een verplichte stage. Het kan gaan om een buitenlandse stage waarbij het mondelinge aspect centraal staat (bv. onderwijs verstrekken) of om 'echte' tolkopdrachten in eigen land, vaak met betrekking tot jongereninitiatieven en ontwikkelingssamenwerking. Bij de oprichting telde de nieuwe master een kleine twintig studenten; ondertussen zijn dat er ruim vijftig, waaruit blijkt dat de opleiding aanslaat. Dat is onder meer te danken aan een splinternieuwe infrastructuur (o.a. apparatuur voor mobiel tolken en videoconferentie), maar zeker ook aan de werkveldervaring van de docenten als professionele tolken. Zij doen ook aan dienstverlening voor onder meer de COC Sociaal Tolken en voor de BKVTF (Interact.J). De opleiding werkt zoveel mogelijk met native docenten en gastsprekers. Ieder jaar stroomt een aantal masterstudenten door naar het postgraduaat conferentietolken.

Gentse opleidingen tot vertaler en tolk

Net zoals de master in het vertalen gaat de master in het tolken uitgebreid in op de (inter)culturele en actuele achtergrond van de aangeboden talen, worden er nauwe contacten onderhouden met het werkveld en worden nieuwe tendensen in het tolkwezen nauwlettend gevolgd. De Faculteit Toegepaste Taalkunde is ook lid van de CIUTI.

Kortom, de Gentse vertaal- en tolkopleiding staat vandaag al helemaal klaar voor de meertalige wereld van morgen.

=====

GELEZEN IN DE TAALKUNDIGE NR. 1 - 1962

Uit *De Taalkundige nr. 1 - 1962*

Zo wordt de vertaler in België geprezen...
(uittreksel uit *De Standaard*, 25-12-61)

Dit moest er nu nog bijkomen. De prijs voor vertalers die men dit jaar voor het eerst zal uitloven, is nu wel het domste dat men zich voorstellen kan.

Het enige soort van mensen, inderdaad, waarin wij rijk zijn, waarvan we overstelpt zijn, waarvan we zijn vergiftigd, geautorizeerde en niet geautorizeerde, losse en gebondene, woordelijke en vrije (sinds 1830, toen we ervoor gevochten hebben), commerciële, ge-commercializeerde en geïndustrializeerde vertalers, venale en venerabele, vermaarde en verscholene.

In de plaats van ze aan te moedigen, zou men ze moeten uitroeien en daar komt men nu met een prijs opdagen. Een prijs, Grote God, waarom?

Ziet men dan niet dat ze elkaar te lijf zullen gaan, dat ze elkaar gaan verscheuren, dat zij elkaar de kop gaan afbijten? Ze gaan zich op die prijs werpen gelijk jachthonden op ingewanden...

(Is er nog een oude getrouwe die weet waar dit over gaat? Wie reikte deze prijs uit? En waarom was de auteur hier zo tegen?
Graag antwoorden aan agnes.feltkamp@vertalers.be)

Gelezen in De Taalkundige

RECHERCHES SUR INTERNET ET ART EPISTOLAIRE

Sous le titre « **Recherches sur Internet et art épistolaire** », la section de Liège a organisé sa leçon de français annuelle le samedi 26 février 2011.

Le matin, une collègue de la SFT et membre de la Société française de terminologie, Nathalie Renevier, nous a donné de nombreuses astuces destinées à faciliter les 'Recherches sur Internet et l'optimisation des navigateurs'.

Afin de rentabiliser le plus possible son long voyage, Nathalie, qui nous vient des environs de Lyon, a également donné cours aux étudiants le jour précédent, s'attachant particulièrement aux recherches terminologiques évidemment.

La glace était brisée entre elle et les étudiants et nous avons pu voir avec plaisir que sa présentation du samedi est devenue un réel dialogue, pros et étudiants y allant de leurs petits trucs, parfois totalement inédits et toujours utiles.

L'après-midi, place à la passion du français : Madame Michèle Lenoble, professeur émérite et membre du Conseil international de la langue française (Paris), nous a cette fois parlé de thèmes plus rédactionnels : qu'il s'agisse d'une demande de stage, d'une demande d'emploi, d'une lettre de prospection et de présentation ou encore de réclamation, il y a des choses à ne pas écrire. En-têtes et phrases finales sont parfois difficiles à doser, rédiger un courriel officiel n'est pas toujours simple et suit ses propres règles.

Une synthèse de la présentation de Mme Lenoble a aimablement été mise à disposition par une étudiante (Aurélie Bertrand). Cette synthèse sera publiée sur le site www.traducteurs.be.

*Monique Foret
Christine Pagnouille*

Recherches sur Internet et art épistolaire

LES PROCEDURES DE REVISION

Résumé de l'exposé de Madame Isabelle Robert enseignante à la Haute Ecole Artesis à Anvers

Cet exposé a été donné à l'occasion de la Fête de Nouvel-An de la CBTIP qui a eu lieu le vendredi 27 janvier 2012.

Le résumé a été rédigé par un membre, Mme Caroline Coppens.

Depuis 2006, les agences de traduction européennes qui souhaitent travailler conformément à la norme européenne EN 15038 relative aux services de traduction doivent intégrer la révision dans leur processus. Toutefois, la norme n'est pas claire quant à la manière dont cette révision doit être effectuée et les études empiriques relatives aux procédures

de révision sont rares, à l'exception des travaux de Brunette (2005) et Künzli (2009).

Dans son étude sur les procédures de révision, Isabelle Robert a tenté de déterminer l'impact du choix de la procédure de révision sur le produit (c'est-à-dire la qualité de la révision) et le processus de révision (c'est-à-dire, notamment, la durée de la révision) et donc, de déterminer quelle procédure est préférable à une autre en fonction des paramètres de révision sélectionnés et du temps imparti.

Les procédures de révision

Pour ce faire, Mme Robert a demandé à seize réviseurs professionnels de réviser quatre textes cibles comparables, à chaque fois selon une procédure différente :

- la procédure A qui consiste en une relecture unilingue unique sans consultation du texte source ;
- la procédure B qui consiste en une relecture bilingue unique ;
- la procédure C qui consiste en une relecture bilingue suivie d'une relecture unilingue et
- la procédure D qui consiste en une relecture unilingue suivie d'une relecture bilingue.

Elle a ainsi obtenu 64 scores, qu'elle a passés au crible en cherchant à les évaluer sur la base de divers critères de qualité (révision loyale ou fonctionnelle) et de durée (donc d'efficacité), tout en les confrontant à l'aspect « bon sens » : les résultats sont-ils conformes aux hypothèses de départ ?

S'il est clair que la relecture unilingue unique, sans consultation du texte source (procédure A), est la plus rapide, elle est la moins intéressante sur le plan qualitatif.

De manière générale, ce sont les procédures C et D qui offrent les meilleures garanties sur le plan qualitatif.

Il semble que lorsqu'il utilise la procédure C, le réviseur se concentre autant sur l'aspect loyauté (le texte est-il correctement traduit) que sur l'aspect fonction (code linguistique, ...). Il ne scinde pas son attention entre les deux phases de sa révision (phase relecture bilingue suivie de la phase de relecture unilingue).

Lorsqu'il utilise la procédure D, le réviseur semble au contraire répartir son attention entre les deux étapes : à la première étape, il se concentre davantage sur les problèmes de fonction que sur les problèmes de loyauté, alors qu'à la deuxième étape, c'est l'inverse.

Ce constat n'est pas sans importance d'un point de vue didactique : puisque la procédure D invite davantage à scinder son attention entre les deux groupes de paramètres, il se pourrait qu'elle soit plus efficace chez les apprenants-traducteurs qui, lorsqu'ils s'auto-révisent, ont visiblement du mal à considérer différents paramètres en même temps.

LES TECHNOLOGIES LINGUISTIQUES VERSION 2.012

Résumé de l'exposé de M. Eric Bauwelinck

consultant langues et CEO de Mastervoice SA

Cet exposé a été donné à l'occasion de la Fête de Nouvel-An de la CBTIP qui a eu lieu le vendredi 27 janvier 2012.

Ce résumé a été rédigé par un membre, Mme Caroline Coppens.

Au cours des dernières années, on a vu apparaître des applications linguistiques qui, telles que les technologies vocales (texte-parole, parole-texte) et les systèmes de TAO, faisaient la part belle à la machine. Aujourd'hui, nous assistons de plus en plus à l'introduction d'un facteur humain, avec le déploiement de nouvelles technologies basées sur l'internet 2.0 (interactif).

C'est le cas du « crowdsourcing » (ou externalisation par internet), qui consiste à déléguer des tâches à un grand groupe de personnes en tant que communauté internet sur une plate-forme ouverte et accessible où il est satisfait à des besoins économiques ou sociaux par une approche globale, appelée « nouvelle économie ». (Exemples : Wikipedia, Facebook, Google, ...)

Parmi les applications de crowdsourcing déjà fonctionnelles sur le marché linguistique, épinglons Proz.com et Translators Café.

En parallèle s'est développée la « wkinomie » (ou wkinomique, *wikinomics* en anglais) – ou « économie de la collaboration entre groupes humains » –, axée sur le déploiement d'un potentiel mondial de personnes et de moyens par le biais de plates-formes en ligne globales où se rencontrent des milliers d'utilisateurs et de fournisseurs de services ou de produits, dans le but d'acheter et de vendre des services ou des produits.

Les Technologies linguistiques version 2.012

Il s'agit donc d'un modèle basé sur la collaboration massive (crowdsourcing) et caractérisé par la création de valeur, la disponibilité immédiate et une concurrence globale. (Exemples : Amazon.com, E-Bay, Groupon, ...).

Ces nouveaux modèles économiques présentent l'avantage d'être authentiques, pertinents, pratiques, accessibles, rapides, efficaces, constructifs, positifs, coopératifs et, surtout, toujours disponibles.

Un développement important concerne la première plate-forme de technologie linguistique basée sur la wikinomie : Vooyz, un système qui offre, notamment aux interprètes et aux traducteurs, des fonctionnalités audio (VoIP) et image (video over IP) de haute qualité ainsi que l'interconnectivité.

Il s'agit de la plus grande communauté linguistique de crowdsourcing en ligne qui rassemble toutes les entités du marché : acheteurs (clients finaux, donneurs d'ordre), vendeurs (fournisseurs de services linguistiques, interprètes, traducteurs, formateurs en langues) offrant des opportunités égales pour les acheteurs et les vendeurs sur le marché linguistique en ligne.

Vooyz présente l'avantage de la flexibilité, il permet le travail à distance, ne requiert aucun investissement, offre une connectivité ouverte (tous supports), supporte 150 langues mondiales et offre un temps de réponse très bref.

L'architecture internet de Vooyz est en cours d'introduction auprès des institutions européennes, entreprises d'applications audiovisuelles, fournisseurs de services linguistiques, sociétés de technologies linguistiques et entreprises télécoms internationales.

Les avantages de cette évolution globale ne sont cependant pas l'apanage des organisations internationales, des grandes entreprises ou des associations de grande envergure. En effet, l'accessibilité, la facilité d'utilisation et la fonctionnalité s'internationaliseront elles aussi à la vitesse de l'Internet, et ce aussi bien dans les relations *business-to-corporate* que *business-to-business* ou *business-to-consumer*.

Cette convergence entre le monde des conférences et la technologie des langues se traduira par l'apparition de toute une gamme de services linguistiques à distance, tant en interprétation et en traduction qu'en formation. La combinaison de systèmes à large bande à fréquence porteuse, d'interfaces et de la technologie audiovisuelle permettront à ces outils linguistiques de se développer et de proposer des services linguistiques à distance à tout moment, n'importe où dans le monde et dans n'importe quelle langue.

Beste laatstejaarsstudenten,

Na vier jaar kennis en vaardigheden vergaren is het moment gekomen om deze te exploiteren in de wijde wereld. Het beroep van vertaler of tolk is zeer boeiend: vaak zitten we op de eerste rij voor allerhande informatie over het reilen en zeilen van de wereld. Onze geest wordt soepel gehouden doordat we ons bij de vertaling van gedachten van anderen steeds weer plooiën naar andere culturen en visies.

Toch staan we in het begin van een loopbaan nog voor zeer veel vragen. Hoeveel is je werk waard? Welke werkomstandigheden zijn aanvaardbaar en welke niet? Welke klanten zijn te vertrouwen? Soms ligt een vertaling op het puntje van onze tong, maar krijg je ze niet geformuleerd. Ook dan is de steun van een collega goud waard. Soms zoek je iemand om een mooi moment mee te delen.

Er bestaan vele fora waar je dergelijke collega's kunt ontmoeten. Moderne, jonge mensen als jullie zijn opgegroeid en als het ware vergroeid met de virtuele ruimten. Hoe virtueleler onze omgeving echter is, des te meer beseffen we dat we contact met mensen van vlees en bloed nodig hebben. Jullie zullen best wel klanten werven door je te laten opnemen in online databases, maar de beste klanten, die je het meest zullen respecteren, werf je door persoonlijk contact. Collega's zullen eerder werk of klanten doorspelen aan mensen die ze ontmoet hebben, met wie ze aan tafel gezeten hebben. Informatie van meer vertrouwelijke aard, zoals de sfeer in een bedrijf of de "betaalmoraal" van klanten, krijg je vaak gedetailleerder te horen uit de mond van een collega dan te lezen op je computerscherm.

Vandaar het nut van een aansluiting bij een beroepsfederatie. Zo steun je niet alleen de inspanningen van die beroepsfederatie om het beroep een imago te bezorgen en de verzuchtingen te laten horen door de overheid en de rest van de wereld, je leert er ook interessante collega's kennen die een springplank kunnen zijn in je loopbaan. Mensen die je bijstaan en nieuwe moed geven op momenten dat je je heel alleen voelt in die grote wijde wereld. Zielsge-

Informatie voor toekomstige collega's

noten die je ontgoocheling kunnen begrijpen, je kunnen steunen om ze te boven te komen, en die met jou de vele vreugden van het beroep kunnen delen. Gedeelde smart is immers halve smart, gedeelde vreugd dubbele vreugd!

Wij wensen jullie een rijke en interessante loopbaan toe en zijn altijd bereid om daarin een rol te spelen!

*Agnès Feltkamp
Voorzitter BKVTF*

=====

Een eerste keuze die je moet maken:

word je zelfstandige in hoofdberoep of in bijberoep ?

Als zelfstandige in hoofdberoep ben je uitsluitend zelfstandige. Als zelfstandige in bijberoep heb je een andere baan (je hoofdberoep) en daarnaast ben je actief als zelfstandige. Beide mogelijkheden hebben voordelen, maar ook nadelen. Als zelfstandige in bijberoep heb je de zekerheid van je hoofdberoep en de sociale bescherming die daarmee gepaard gaat. Je hebt ook een "vangnet" tijdens het moeilijke beginstadium.

Anderzijds is vertaling vaak dringend werk en tolken is per definitie aan een bepaald tijdstip gebonden. Als je alleen 's avonds en in het weekend kunt werken en niet continu bereikbaar bent om opdrachten te aanvaarden, zal je veel opdrachten aan je neus zien voorbijgaan.

Verwacht niet dat je vanaf dag 1 voltijds zal kunnen vertalen of tolken. Je zal vaak moeten zoeken naar een combinatie met een andere deeltijdse baan. Er zijn op de markt ongeveer zoveel verschillende oplossingen als er vertalers en tolken zijn, maar met een flinke portie creativiteit en een snuifje geluk kom je er wel uit.

En na een paar jaar kan je dan, eens je klantenkring voldoende is uitgebouwd, de sprong wagen en zelfstandige in hoofdberoep worden ... Hoe kom je nu aan opdrachten ?

Informatie voor toekomstige collega's

1. Reclame maken in media die gericht zijn op een te breed publiek, heeft weinig zin en kost veel geld. Wanneer je je specialiseert, richt je je inspanningen ook best op de beroepsgroep van je vakgebied. Dat is goedkoper en heeft meer effect.

2. De traditionele manier is brieven schrijven naar potentiële klanten, de zogenaamde *direct mailing*. Verzorg de presentatie van alle nieuwe reclame (logo, kleuren): dat boezemt vertrouwen in. Neem een week later opnieuw contact op met uw potentiële klanten. Zo kan je nagaan of ze je brief goed ontvangen hebben.

Je kan dit ook doen via e-mail. Dit kost dan minder (alleen tijd), je loopt wel eerder het gevaar dat je bericht in de prullenbak terecht komt omdat het als spam of ongewenste e-mail wordt beschouwd.

3. Bedrijven die je op deze manier gevonden hebt, kan je ook gewoon opbellen. Dit is niet gemakkelijk en niet iedereen voelt zich goed bij die methode. Als je deze methode goed leert beheersen, kan ze wel vrij veel nieuwe (en vooral directe) klanten opleveren.

4. In deze tijd biedt natuurlijk het internet enorme mogelijkheden. We vermeldden al de direct mailings via e-mail. Er zijn echter nog veel meer mogelijkheden.

Er bestaan vele portaalsites voor vertalers. Zij beschikken over een databank waarin je je gegevens en je cv kunt invoeren, zodat potentiële klanten je kunnen terugvinden. Tevens hebben zij vaak discussiefora voor vertalers, waar je vragen kunt stellen aan meer ervaren collega's over terminologie, over het vak van vertaler of tolk en over zakelijke aangelegenheden. Ook kan je er vele interessante vakgerichte artikels lezen. Enkele van deze websites zijn:

/www.aquarius.net; www.foreignword.com; www.proz.com;
www.translationdirectory.com; www.translatorpub.com;
www.translators.cafe.com; www.Tomedes.com;
www.babelport.com ; www.transref.org.

5. Er zijn ook een aantal interessante mailinglists voor vertalers. Een aantal mailinglists bevatten vooral aangeboden opdrachten.

Informatie voor toekomstige collega's

*Belgische Kamer van
Vertalers, Tolken en Filologen*

Andere zijn bedoeld om elkaar te helpen bij vertaalproblemen, om problemen uit het vertaalkvak te bespreken of om ervaringen uit te wisselen over de zakelijke kant van het vertaalkvak.

Belgian Translators: de naam spreekt voor zich.
Veel bekwame en hulpvaardige collega's! Te vinden op:
http://users.compaqnet.be/cn108740/belgian_translators.html.

Natuurlijk niet te vergeten: onze eigen **FastInfo** (alleen voor leden)!

Daarnaast bestaan er nog een aantal mailinglists voor vertalers met een specifieke talencombinatie of vakgebied.

Positioneer je op de markt, kies een marktsegment, vb. juridische of technische of literaire vertaling, werk als beëdigd vertaler.

Ontwerp een eigen website waarmee je je duidelijk positioneert.

Het is natuurlijk niet mogelijk om in dit katern alle informatie mee te geven die handig is bij het opstarten van een zelfstandige activiteit. Hieronder vind je nog een overzicht van de administratieve, fiscale en sociale verplichtingen waarmee elke zelfstandige te maken krijgt. Je vindt er ook de gegevens van onze organisatie. Aarzel zeker niet om contact op te nemen met ons. We helpen je graag !

FORMALITEITEN VOOR BEGINNENDE ZELFSTANDIGEN

1. Openen van een zichtrekening
2. Inschrijven bij de Kruispuntbank van Ondernemingen
3. Aanvragen van een ondernemingsnummer
4. Aansluiten bij een sociaal verzekeringsfonds
5. Aansluiten bij een ziekenfonds
- 6. Warm aanbevolen: aansluiten bij de beroepsvereniging**

Belgische Kamer van Vertalers, Tolken en Filologen
Montoyerstraat 24 bus 12
1000 Brussel
Telefoon en fax: **02 513 09 15**
info@translators.be www.vertalers.be

Informatie voor toekomstige collega's

Chères étudiantes, chers étudiants
de dernière année,

Après quatre années passées à accumuler du savoir et des compétences, le moment est venu de les exploiter dans le monde actif. La profession de traducteur ou d'interprète est extrêmement passionnante : il n'est pas rare que nous soyons en première ligne de l'actualité et d'une série d'informations relatives à l'évolution du monde. La traduction des idées des autres nous obligeant sans cesse à adopter d'autres cultures et d'autres visions, nous conservons une grande souplesse d'esprit.

Pourtant, au début de toute carrière, nous nous posons des tas de questions. Que vaut notre travail ? Quelles conditions de travail sont acceptables ou pas ? À quels clients pouvons-nous faire confiance ? Parfois nous avons une traduction sur le bout de la langue sans que nous parvenions à la formuler. Dans ce cas, l'aide d'un collègue est particulièrement précieuse. Nous cherchons aussi parfois à partager une belle trouvaille avec d'autres.

Les forums sur lesquels rencontrer des collègues ne manquent pas. Les jeunes gens comme vous ont grandi en dialogue avec le monde virtuel et se sont parfaitement familiarisés avec lui. Mais plus notre environnement devient virtuel, plus nous nous rendons compte que nous avons besoin de contacts avec des personnes en chair et en os. Vous trouverez certainement des clients en vous inscrivant dans des bases de données en ligne, mais les meilleurs clients, ceux qui vous respecteront le plus, vous les gagnerez par le contact personnel. Vos collègues préfèrent envoyer du travail ou des clients vers des personnes qu'ils ont rencontrées, avec lesquels ils ont partagé un bon moment. Vous obtiendrez souvent plus aisément des informations importantes telles que l'ambiance au sein d'une entreprise ou les « pratiques de paiement » des clients oralement par un collègue que par écrit.

De là l'utilité de s'affilier à une fédération professionnelle. Ainsi, non seulement vous soutiendrez les efforts de cette fédération professionnelle afin de donner une image à la profession et de faire entendre sa voix auprès des autorités et du reste du monde, vous rencontre-

Informations pour les futurs collègues

rez également des collègues intéressants qui pourraient, qui sait, jouer un rôle de tremplin pour votre carrière. Ce sont aussi des personnes qui vous assisteront et vous redonneront du courage dans les moments de grande solitude que nous connaissons tous en ce vaste monde. Des âmes soeurs qui peuvent comprendre vos déceptions, qui peuvent vous aider à les surmonter et partager avec vous les nombreuses satisfactions du métier. Une peine partagée est une demi peine. Une joie partagée est une double joie !

Nous vous souhaitons une carrière aussi riche qu'intéressante et nous sommes disposés à y contribuer autant que possible !

*Agnès Feltkamp
Présidente CBTIP*

=====

Un premier choix à faire:
devenir indépendant à titre principal ou à titre complémentaire ?

En tant qu'indépendant à titre principal, vous êtes indépendant à 100 %. En tant qu'indépendant à titre complémentaire, vous avez un autre emploi (activité principale) et, en plus, vous êtes actif en tant qu'indépendant. Les deux pistes présentent des avantages et des inconvénients. Une activité indépendante à titre complémentaire vous offre la sécurité d'un autre emploi et la protection sociale y afférente. Vous disposez en outre d'un "filet de sécurité" pendant la période difficile du démarrage de l'activité. Mais les traductions sont souvent urgentes et l'interprétation est, par la nature des choses, liée à un horaire fixe. Si vous n'êtes disponible qu'en soirée et pendant le weekend et si vous n'êtes pas joignable en permanence, vous perdrez beaucoup de missions.

Ne vous attendez pas à pouvoir travailler à temps plein dès le premier jour. Il faudra souvent chercher une combinaison avec un autre emploi partiel. Le marché offre quasiment autant de solutions différentes que des traducteurs et interprètes, mais, avec votre créativité et un soupçon de chance, vous trouverez la solution qui vous convient le mieux. Après quelques années, quand vous aurez élargi votre clientèle, vous pourrez passer à une étape suivante dans votre carrière et devenir indépendant à titre principal...

Informations pour les futurs collègues

Comment obtenir des missions ?

1. Il est peu utile et très coûteux de faire de la publicité dans des médias qui sont axés sur un public trop large. Lorsque vous vous spécialisez, il est préférable d'axer vos efforts vers le public cible actif dans le domaine de votre spécialisation. Une solution beaucoup plus économique et beaucoup plus efficace.

2. La méthode traditionnelle consiste à adresser des lettres aux clients potentiels (*direct mailing*). Soignez la présentation d'une nouvelle publicité (logo, couleurs), cela inspire la confiance. Une semaine plus tard, prenez de nouveau contact avec vos clients potentiels, ce qui vous permet de vérifier s'ils ont bien reçu votre lettre.

Vous pouvez également vous servir du courrier électronique. Cela vous coûtera moins cher, mis à part le temps investi, mais vous courez le risque que votre message se retrouve dans la poubelle parce qu'il a été considéré comme "spam" ou "courrier indésirable".

3. Vous pouvez aussi prendre directement contact par téléphone avec les sociétés que vous avez trouvées. Cette méthode n'est pas facile et elle ne plait pas à tout traducteur. Si vous la maîtrisez bien, elle peut vous rapporter de nombreux nouveaux clients (et surtout directs).

4. De nos jours, internet offre évidemment des opportunités énormes. Nous avons déjà évoqué les mailings directs par courrier électronique, mais la gamme des possibilités est encore beaucoup plus vaste.

Il existe de nombreux portails pour traducteurs. Ils disposent de bases de données dans lesquelles vous pouvez enregistrer vos coordonnées et votre cv pour que les clients potentiels puissent vous trouver. De plus, ils disposent souvent de forums de discussion pour les traducteurs, dans lesquelles des collègues plus chevronnés vous aideront à résoudre vos problèmes terminologiques, répondront à vos questions sur la profession de traducteur ou d'interprète et sur les questions professionnelles. Vous y trouverez également beaucoup d'articles intéressants sur le métier.

Il s'agit par exemple de www.aquarius.net; www.foreignword.com; www.proz.com; www.transref.org; www.translationdirectory.com; www.babelport.com; www.translatorpub.com; www.translatorscafe.com; www.tomedes.com; ...

5. Il existe aussi des *mailinglists* qui sont intéressantes pour les traducteurs et interprètes. Certaines de ces *mailinglists* contiennent surtout des offres de mission.

Informations pour les futurs collègues

D'autres ont pour but d'aider à résoudre les problèmes de traduction, à discuter des problèmes de la profession et à échanger des expériences sur le métier.

Belgian Translators: le nom est clair, non ?
Beaucoup de collègues chevronnés serviables !
http://users.compaqnet.be/cn108740/belgian_translators.html.

Sans évidemment oublier notre propre **FastInfo** (uniquement pour les membres) !

Il existe aussi une série de *mailinglists* pour les traducteurs actifs dans une combinaison de langues ou dans un domaine spécifiques.
Positionnez-vous sur le marché, choisissez un segment du marché, p.ex. la traduction juridique, technique ou littéraire ou encore le travail comme traducteur juré.
Créez votre propre site internet qui vous permet de vous positionner clairement.

Ce dossier ne peut évidemment pas contenir toutes les informations utiles lors du démarrage d'une activité indépendante.
Ci-après, vous trouverez encore un aperçu des obligations administratives, fiscales et sociales auxquelles tout indépendant est confronté.
Vous y trouverez également les coordonnées de notre organisation.
N'hésitez pas à prendre contact avec nous. Au plaisir de pouvoir vous aider !

FORMALITÉS À REMPLIR PAR UN INDÉPENDANT DÉBUTANT

1. Ouverture d'un compte bancaire
2. Inscription dans la Banque-Carrefour des Entreprises
3. Demande de numéro de société
4. Affiliation à un fonds d'assurance sociale
5. Affiliation à une mutuelle
6. **Vivement conseillé: Affiliation à l'association professionnelle**
Chambre Belge des Traducteurs, Interprètes et Philologues

Rue Montoyer 24 boîte 12
1000 Bruxelles

Téléphone et fax : **02 513 09 15**
info@translators.be www.traducteurs.be

Informations pour les futurs collègues

The National Occupational Standards in Interpreting are available on the Internet.

The National Occupational Standards (NOS) in Interpreting set out what individuals need to do, and the knowledge and skills they need, to be competent professional interpreters. The Standards have been designed by and for the interpreting industry, to promote understanding of what constitutes professional and advanced levels of interpreting performance in a range of contexts. They were approved in March 2006.

The NOS in Interpreting now include units on what is required of Trainee interpreters. These units were approved in June 2010 and are available to download as part of the National Occupational Standards in Interpreting (in English). There is also guidance on how to use the trainee level units.

The Standards can be used to:

- describe good practice in particular areas of professional activity
- inform job descriptions and person specifications
- design training courses and continuous professional development
- assess the skills of those training for a particular area of work
- assess or review the skills of those who are qualified, e.g. for recruitment or appraisal purposes
- offer a framework for quality assurance.

The Standards are available for awarding bodies to use as the basis for National/Scottish Vocational Qualifications (N/SVQs). Currently, Signature is the only awarding body to offer an occupational qualification based on the Interpreting Standards (the NVQ Level 4 in British Sign Language/English Interpreting).

For further information:

[http://www.cilt.org.uk/home/standards_and_qualifications/
uk_occupational_standards/interpreting.aspx](http://www.cilt.org.uk/home/standards_and_qualifications/uk_occupational_standards/interpreting.aspx)

National Occupational Standards Interpreting

21 FEVRIER:

TRADUCTOLOGIE ET BANGLAMANIA

ou l'option de l'ethnographiquement correct

Cyrille Ndjitat Tatchou

21 février, Journée internationale de la langue maternelle. Devoir de mémoire : alors que des étudiants de Dacca manifestent pacifiquement, le 21 février 1952, pour que leur langue, le bangla, soit valorisée et reconnue comme langue officielle au Pakistan oriental devenu Bangladesh après la guerre de libération, des fusils crépitent. Cinq étudiants sur le carreau. Mourir pour sa *langue maternelle*, et pas de *mort lente*...

La langue maternelle à l'ère des cultures saisonnières

« La langue de nos pensées et de nos émotions est notre bien le plus précieux. Le multilinguisme est notre allié pour assurer l'éducation de qualité pour tous, favoriser l'inclusion et lutter contre les discriminations », écrit Irina Bokova, Directrice générale de l'UNESCO, dans le sillage de l'édition 2012 de la Journée sus-évoquée. (<http://unesco.org/culture>).

Noble principe, que de promouvoir la diversité linguistique et, par ricochet, la préservation d'un maximum de langues, au moment l'on assiste à « l'ouverture du monde au monde » (Augé 1997 : 9). En effet, dans la dialectique de la *mondialité culturelle*, la disparition progressive des frontières traditionnelles engendre des nouvelles communautés transnationales, des hommes et des femmes en « situation de culture saisonnière » (Lopes 1994 : 02). Dans ce monde qui se veut de plus en plus exotérique, que veut-on promouvoir ? la « langue maternelle » ou la « langue nationale » ? Le citoyen américain, qui a pour *langue maternelle* l'anglais, n'est point inquiet quant à la survie de l'*English*... Ceci étant, vu sous l'angle traductologique, le concept semble relever d'une époque longtemps révolue.

Traductologie et banglamania

L'exception culturelle en traductologie

L'un des grands principes tacitement établis en sciences de la traduction et de l'interprétation stipule que le/la traducteur(trice) ou l'interprète doit exercer vers sa *langue maternelle*, medium qu'il/elle est sensé(e) maîtriser le mieux. Il y a là, en filigrane, l'idéal qui voudrait que la langue dite « A » soit automatiquement la *langue maternelle* du traducteur ou de l'interprète.

Cependant, ils sont de plus en plus nombreux, ceux-là qui ne traduisent pas vers leur langue dite *maternelle*, au sens conventionnel de l'entrée. Un petit Estonien, qui avait immigré en Allemagne en compagnie de ses parents, a eu tout au long de son cursus académique l'allemand comme langue d'instruction et a appris l'anglais comme langue seconde. Ainsi, Il a forcément une meilleure maîtrise du *Deutsch* et de l'*English*, même si, tout enfant, sa mère lui chantait des berceuses en langue estonienne...

La perplexité chez cet individu *en culture saisonnière* devenu traducteur à l'âge adulte se produit lorsqu'il lui est instruit de traduire vers sa *langue maternelle* ; certes, il aura pour reflexe professionnel, à travers un mécanisme psychosystématique chez le *citoyen du monde* qu'il est, de *cocher* l'allemand. Puis pourrait venir le temps du repli identitaire visant à *recupérer* un concept de *langue maternelle* qui ne s'appliquerait plus – *ordre linguistique mondial* oblige – à son estonien. Ce descendant d'immigrés peut considérer l'estonien comme *langue maternelle*, première langue apprise pendant l'allaitement, comme l'indique une innocente définition. C'est une tendance tout aussi observable chez des professionnels en contexte de post-colonie.

Pour conforter cette légitime *exception culturelle*, il est de plus en plus question dans diverses structures, d'une subtile retouche, d'un dépoussiérage symbolique en guise d'ouverture, laissant naître une tournure syntagmatique en adéquation avec l'évolution du temps.

Langue maternelle et langue A : pas toujours synonymes...

La Direction générale de la traduction (DGT) est le service interne de traduction de la Commission européenne, avec en son sein des

des hommes et des femmes qui s'occupent à traduire, chacun(e) « d'au moins deux langues officielles de l'Union – dont l'une étant obligatoirement l'anglais, le français ou l'allemand – vers sa langue maternelle / principale » ([http : //ec.europa.eu](http://ec.europa.eu)).

Que ce soit la juxtaposition des qualificatifs « maternelle » et « principale » en vigueur à la DGT, ou l'option de la CBTIP pour le syntagme « langue active », l'on note dans les deux cas, l'indication implicite de la possibilité d'avoir affaire à un professionnel qui traduira vers une langue non « maternelle », sans qu'il y ait crime de lèse-majesté. Dans la pratique, c'est déjà le cas depuis bien de lustres. Sans toutefois se départir de la vieille école du principe de *langue maternelle*, des structures de traduction semblent pousser la traductologie théorique à adopter des syntagmes qui donneraient des signes d'ouverture. Une situation qui peut amener à penser que « la traductologie est à la traduction ce que la théologie est à la foi: passionnante, mais sans grand rapport avec elle » (www.a4traduction.com/traductologie).

Déjà, l'option de l'*ethnographiquement correct* contribue, consciemment ou non, à viabiliser la dimension ethnographique que se doit d'intégrer la traductologie afin que celle-ci cesse d'être une « discipline où la pratique et la théorie ne sont pas indissociables et ont d'ailleurs été longtemps maintenus à distance » (Buzelin 2004 : 730). La pratique, ce sont les faits. Et les faits, c'est aussi cette nouvelle culture de l'universel, calquée sur l'image des plantes d'igname, serpentant en s'entremêlant au point de ne former qu'une seule plante au bout du chemin ; et, pourtant, en retraçant leur parcours, leurs tiges, on en vient à découvrir des racines bien distinctes.

Non, *langue maternelle* n'est pas toujours synonyme de *langue A*.

Cyrille Ndjitat Tatchou

=====

**DEADLINE VOOR DE TWEEDE EDITIE VAN 2012
MAANDAG 28 MEI 2012**

**DATE BUTOIR POUR LA DEUXIEME EDITION DE 2012
LUNDI 28 MAI 2012**

Traductologie et banglamania

PINKHOF GENEESKUNDIG WOORDENBOEK

Dr. J.J.E. van Everdingen (hoofdredacteur),
drs A.M.M. van den Eerenbeemt
Twaalfde, herziene en uitgebreide druk, 1522 blzn.
Uitgever Bohn Stafleu Van Loghum
ISBN: 978-90-31303121-9
Prijs: 99,95 euro

Voor mij ligt de nieuwe Pinkhof: de twaalfde, herziene en uitgebreide druk van 2012. Daarnaast ligt de vorige druk van de Pinkhof, die zes jaar lang trouw gediend heeft. Die oude Pinkhof was al in zijn tijd al een vernieuwing: de uitbreiding met profieltermen was een aanzet in een groeiproces naar een encyclopedisch werk. Dit is nu nog verder uitgewerkt: op de omslag staat “6000 nieuwe trefwoorden, 3500 taaltips, met uitspraakhulp”.

Het is gebruikelijk om trefwoorden toe te voegen bij een drukherziening, maar die taaltips en uitspraakhulp zijn dé grote vernieuwing en zeker voor vertalers zeer interessant. Om een voorbeeld te geven: bij de term *dermoïdcyste* staat een ruitje. In de legenda onderaan de bladzijde wordt uitgelegd dat het gaat om een taaltip, en de tip is: “syn. (het) dermoïd is niet alg. aanvaard medisch jargon.” Bij *fissura* staat een driehoekje op zijn punt, volgens de uitleg onderaan de pagina betekent dit “term is verwarbaar naar vorm/inhoud”.

Er is nog meer nieuws. Zo zijn er bij de termen nu “taallabels”, die aangeven of de term uit het Latijn, het Grieks, het Engels of het Frans komt, en zelfs of een term gangbaar is in Nederland of Vlaanderen. Er wordt ook aangegeven of een term verbasterd is. Klemtoonaanduidingen zijn ook een nuttige toevoeging, want die vallen zeker voor de Latijnse en Griekse termen soms op een verrassende plaats. Ook nuttig zijn de aanwijzingen over het geslacht en het meervoud van de termen – vaak bij een trefwoord, maar ook in aparte artikelen, zoals het gebruik van de uitgang *-ii*.

Op een colloquium kwam één van de auteurs (A. Van de Eerenbeemt) uitleggen wat er verbeterd was aan deze nieuwe uitgave

Pinkhof geneeskundig woordenboek

en waarom. Onder andere, dat hij onze spellingsvoorschijvers ervan had kunnen overtuigen om voor bepaalde begrippen toch de oude spelling weer uit de kast te halen. Die termen zijn daardoor duidelijker leesbaar, zoals bij Stevens-Johnson-syndroom, dat volgens de laatste nieuwe spelling het minder herkenbare stevens-johnsonsyndroom was geworden. ECG en HIV mogen ook opnieuw met hoofdletters gespeld worden. Aan spelling zijn overigens ook een paar afzonderlijke artikelen besteed, zoals “spelling van namen van micro-organismen”, “spellingsaspecten van medische terminologie”, “aaneenschrijven of los schrijven van delen van een woord-samenstelling”.

Laten we eens kijken naar de toegevoegde termen en deze toetsen aan de termen die ik zelf in de afgelopen jaren heb toegevoegd. Als ik vanaf de Z naar voren werk, kom ik de volgende door mezelf ook al toegevoegde termen tegen: z-score, zorgpad, ziektevrjje overleving, WMO (wet maatschappelijke ondersteuning), VTE. Toevallig kom ik dan ook tegen: *Voorschrift* – zie *recept*, waarmee tegemoet gekomen wordt aan mijn kritiek over de vorige uitgave – dat er toen geen besef van was dat het woordenboek ook in België gebruikt kon worden. Dat het doelpubliek nu ook in België gezocht wordt, blijkt verder ook duidelijk uit het voorwoord en de inleiding. “Ruim 100 trefwoordartikelen betreffen een Nederlandstalige term die in Vlaanderen wordt gebruikt.” Getuige hiervan de term *arbeid*, *baxter* of de verwijzing naar *herpes zoster* bij de term *zona*, met de vermelding “in Vlaanderen”. In de lijst van geraadpleegde deskundigen vinden we nu ook Belgische Artsen en taalkundigen – en zo waar, drie vertalers!

Onder de term *zorg* vonden we in de vorige uitgave 20 samengestelde woorden, dat is nu uitgegroeid tot 64. Bij de term *ziekte* is de uitleg aangepast en uitgebreid, en het aantal samengestelde woorden is zeker met een kwart gegroeid. Het aantal samengestelde woorden met *onderzoek* is van 43 aangegroeid tot 73.

Met al deze aanvullingen is de Pinkhof uitgegroeid van een “gewoon” woordenboek voor Nederlandse geneeskundestudenten tot een waar encyclopedisch naslagwerk voor iedereen die in het hele Nederlandse taalgebied te maken krijgt met medische taal.

Pinkhof geneeskundig woordenboek

Het doelpubliek is niet meer beperkt tot de Nederlandse student, het omvat ook de buitenlandse studenten, vertalers, redacteurs en auteurs van vaktijdschriften. Een onmisbaar naslagwerk dus.

Tot slot nog vermelden dat er van de Pinkhof ook een elektronische versie bestaat, en een programma voor spellingcontrole. Hoewel het opzoeken in een elektronisch woordenboek heel snel en makkelijk gaat, blijf ik me toch vragen stellen bij de duurzaamheid van elektronische media. De elektronische dragers (cd en dvd, usb-stiften, harde schijven) zijn nog niet duurzaam genoeg en na enkele jaren loop je het risico dat zo'n drager ineens niet meer leesbaar is. Het is ook niet zeker of de interfaces waarmee je ze kunt lezen zullen blijven bestaan of in staat zullen blijven om oude versies te lezen. En een naslagwerk dat online te raadplegen is, kan van de ene op de andere dag verdwijnen. Op het boek in mijn boekenkast zal ik altijd kunnen vertrouwen. Het papier kan dan wat vergelen, maar ik zal niet meemaken dat ineens het boek niet meer te openen is of dat alle bladzijden ineens wit zijn.

Ik blijf dus hoopvol uitkijken naar de volgende herziening – op ouderwets, duurzaam papier.

Agnès Feltkamp
Agnès.feltkamp@vertalers.be

=====

JOHN CAIRNS

Door een misverstand is de reactie van Johan Vandenbussche naar aanleiding van het overlijden van John Cairns niet in onze laatste editie van 2011 verschenen. Met onze excuses ...

John Cairns was een zeer aimabel en heel bescheiden man en hoewel hij zich nooit opdrong, kon je altijd bij hem terecht voor advies of voor een terminologische inlichting. Weinigen hebben als vertaler-ambtenaar zo een loopbaan 'doorwrocht' als hij, eerst bij de Kredietbank en later bij de toenmalige EEG (nu EU). Ik denk dat zowat iedereen bij de BKVTF naar hem opkeek en dat kwam heus niet alleen door zijn grote gestalte...

John Cairns

Als er iemand was die zich permanent bijschoolde, dan was het wel meneer Cairns. Ik kan mij in al de jaren dat ik onder de vleugels van meneer Haeseryn een regionale vergadering organiseerde in Kortrijk, geen enkele vergadering herinneren die hij niet bijwoonde. Indrukwekkend was ook zijn persoonlijke bibliotheek. Hij bezat woordenboeken over zeer gespecialiseerde vakgebieden waarvan wij jongere vertalers (m/v) nog niet eens vermoedden dat uitgeverijen het commerciële risico durfden aan te gaan ze te publiceren. Er ging ook geen vergadering voorbij in Kortrijk of Gent of hij bracht drie of vier nieuwe woordenboeken mee, die vrijwel niemand kende, laat staan bezat.

We konden ze telkens inkijken. Op de vergadering vulde hij met zijn persoonlijke nieuwe aankopen bijna in zijn eentje de rubriek 'nieuwe woordenboeken en naslagwerken' in en ook op hoge leeftijd zeulde hij die vele kilo's boek nog met de trein mee. Omdat hij zijn kennis en rijke ervaring wilde delen met jonge en minder jonge collega's. Je zag zo dat hij daar veel genoeg aan beleefde. En als je wist dat meneer Cairns een woordenboek aanpreeft, dan mocht je er donder op zeggen dat het echt betrouwbaar was en dat je geen kat in een zak ging kopen.

Hij was geen man van grote woorden, maar des te meer van daden: in zijn lange loopbaan in dienstverband, maar ook later, toen hij uit pure belangstelling nog bleef vertalen, vertaalde hij meer kwaliteitsvolle bladzijden bijeen dan sommige Vlaamse veelschrijvers er in heel hun leven met middelmatige kwaliteit produceren.

En niet te vergeten : meneer Cairns bleef ook in Gent very British, want hij had een passie voor cricket, een sport die hij dankzij de BBC 'close' en 'live' kon volgen.

Ik onthoud vooral zijn passie voor terminologie, zijn indrukwekkende bibliografische kennis, persoonlijke bibliotheek en zijn altijd gemotiveerde en motiverende aanwezigheid op de regionale vergaderingen. Als je hem ontmoet had, leerde je altijd wat bij en kreeg je weer moed als je weer eens moest worstelen met terminologie en/of lastige, door advocaten of gerechtsdeurwaarders slecht geschreven teksten.

Velen van ons waardeerden zijn menselijke eenvoud, grote competentie en enorme vertaalervaring, naast zijn grote bibliografische beslagenheid en persoonlijke eruditie. Voor jongeren (zoals ik toen) was hij een inspirerend voorbeeld.

John Cairns

SPELLING VERSUS PLURALIA

Drs. Fred(erick) J.A. Mostert (FITI), Nederland

Het is al weer enkele jaren geleden dat voor de Nederlandse taal een nieuwe spelling van kracht werd. Wat mij in de loop der jaren is opgevallen, is dat vele zelfstandige naamwoorden die op een toonloze –e uitgaan, sindsdien een ander of een tweede meervoud hebben gekregen, wat dus niets met spelling maar alles met grammatica te maken heeft. Ik heb daar wat onderzoek naar gedaan en mij is gebleken dat er heel wat zelfstandige naamwoorden de uitgang –e hebben. Een heel grote groep betreft de verkleinwoorden, die zoals bekend doorgaans op –je eindigen maar ook wel op –tje, –pje of –etje. Deze vormen nog steeds hun meervoud uitsluitend door achtervoeging van een –s. De obsoleete verkleinuitgang –ke heb ik eveneens buiten beschouwing gelaten.

Ik heb mij derhalve beperkt tot een steekproef van ruim honderd zelfstandige naamwoorden, die uitgaan op respectievelijk –de, –te, –ge en –ve. Ik heb mij daartoe gebaseerd enerzijds op de schrijfwijze van vijftig jaar geleden zoals gebruikt in de *Dikke Van Dale* en anderzijds op de jongste spelling van de Nederlandse Taalunie. Wat kunnen wij uit een en ander concluderen? Wel, dat een groot aantal zelfstandige naamwoorden, vooral die met de uitgang –de, voorheen uitsluitend het meervoud vormden door achtervoeging van een –n, maar volgens de nieuwe voorschriften nu het suffix –s erbij krijgen, zie tabel 1. Je zou dus nu in theorie deze zin kunnen schrijven: *De hinds lopen rondes in de weides langs de kades*. Voorheen zou dit fout worden gerekend.

In mindere mate geldt deze wijziging voor de zelfstandige naamwoorden die op –te uitgaan, zie tabel 2. Daarnaast zijn er nog verscheidene zelfstandige naamwoorden met de uitgang –ve, waarvan de meervoudsuitgang in de oude en de nieuwe spelling ook varieerde tussen –n en –s, zie tabel 3. Een vierde categorie betreft de zelfstandige naamwoorden met de uitgang –ge, die doorgaans

aan het Frans ontleend zijn en dus zowel voorheen als tegenwoordig het meervoud vormen door achtervoeging van een *-s*. Daar is dus van nagenoeg geen verandering sprake, zie tabel 4. Resteert een groep woorden die uitgaan op *-ne* (b.v. *antenne*, *lawine*, *zone*), op *-se* (b.v. *diagnose*, *extase*, *fase*, *klasse*) c.q. *-ze* (*keuze*, *leuze*, *pauze*), waarvan *klasse* en *leuze* voorheen en nu alleen de meervouds *-n* kennen. Hoe is dit alles te verklaren? Wel, in het voorwoord bij *De Nieuwe Spellinggids van de Nederlandse Taal* staat een soort verantwoording: „Omdat niet is vast te stellen welke van de meervouden het frequentst is, hebben deze woorden één vaste meervoudsaanduiding *-s/(e)n*.” Zouden de samenstellers soms niet aan de etymologie van die woorden hebben gedacht? Voer voor linguïsten?

TABEL 1

Zelfstandige naamwoorden eindigend op *-de*

	Meervoud volgens Van Dale	Volgens groene boekje
barricade	-n	-n/-s
bede	-n	-n/-s
bediende	-n/-s	-n
bejaarde	-n	-n
beminde	-n	-n
bende	-n/-s	-n/-s
einde	-n	-n
ellende	-n	-n/-s
geliefde	-n	-n
genade	-	-n/-s
gilde	-n	-n/-s
hinde	-n	-n/-s
hofstede	-n	-n/-s
horde	-n/-s	-n/-s
invalide	-n	-n
kade	-n	-n/-s
kudde	-n/-s	-n/-s
kunde	-	-
lade	-n	-n/-s

liefde	-n/-s	-n/-s
parade	-s	-s
periode	-n/-s	-n/-s
ronde	-n	-n/-s
slede	-n	-n/-s
sne	-n	-n
sonde	-s	-s
spade	-n	-n/-s
sponde	-n	-n
verloofde	-n	-n/-s
vrede	-	-
vreugde	-	-n/-s
waarde	-n	-n/-s
weide	-n	-n/-s
zijde	-n	-n/-s

TABEL 2

Zelfstandige naamwoorden eindigend op –te

	Meervoud volgens Van Dale	Volgens groene boekje
akte	-n/-s	-n/-s
behoefte	-n	-n/-s
boete	-n/-s	-n/-s
breedte	-n/-s	-n/-s
cassette	-n/-s	-n/-s
diepte	-n/-s	-n/-s
dikte	-n/-s	-n/-s
duurte	-	-
gebeente	-n	-n
geboefte	-	-
geboomte	-n	-
geboorte	-n	-n/-s
gedachte	-n	-n/-s
gehemelte	-n/-s	-n/-s
gemeente	-n/-s	-n/-s
geneugte	-	-n/-s
gestalte	-n/-s	-n/-s

gesteente	-n/-s	-n/-s
gestoelte	-n/-s	-n/-s
gewoonte	-n/-s	-n/-s
gezindte	-n	-n/-s
groente	-n/-s	-n/-s
hoogte	-n/-s	-n/-s
leegte	-n	-n
leemte	-n/-s	-n/-s
lengte	-n/-s	-n/-s
lente	-s	-s
rente	-n/-s	-n/-s
route	-n/-s	-n/-s
slapte	-	-
sonate	-n/-s	-n/-s
tante	-s	-s
verte	-n	-n/-s
vlakte	-n/-s	-n/-s
wijdte	-n/-s	-n/-s
ziekte	n/-s	-n/-s
zwakte	-	-n/-s
zwarte	-n	-n

TABEL 3
Zelfstandige naamwoorden eindigend op –ge

	Meervoud volgens Van Dale	Volgens groene boekje
bagage	-s	-
courtage	-s	-s
gage	-s	-s
garage	-s	-s
horloge	-s	-s
intrige	-s	-s
lekkage	-s	-s
massage	-	-s
passage	-s	-s
plantage	-s	-s
rage	-s	-s
sage	-n	-n
zege	-	-s

TABEL 4
Zelfstandige naamwoorden eindigend op –ve

Meervoud volgens Van Dale		Volgens groene boekje
enclave	-s	-n/-s
garve	-n	-n
gave	-n	-n
groeve	-n	-n/-s
have	-n	-n
hoeve	-n	-n/-s
larve	-n	-n
missive	-n/-s	-n/-s
proeve	-n	-n

Literatuur

Instituut voor Nederlandse Lexicologie: *Woordenlijst Nederlandse Taal*, Sdu Uitgevers, Den Haag, 2005

Kruyskamp, C.: *Van Dale groot woordenboek der Nederlandse taal*, Martinus Nijhoff, Den Haag, 1961

Neijt, A. en Riemersma, R.: *De Nieuwe Spellinggids van de Nederlandse Taal*, Uitgeverij Het Spectrum/Van Dale Lexicografie, Utrecht, 1995

OUR NEW YEAR'S EVENT 2012

Our New Year's Event 2012

De Taalkundige

Impressions on January 27, 2012

REVUE INTERNATIONALE DE LA TRADUCTION
INTERNATIONAL JOURNAL OF TRANSLATION

BABEL is a scholarly journal designed primarily for translators and interpreters, but of interest also for the non-specialist concerned with current issues and events in the field of translation.

BABEL includes articles on translation theory and practice, as well as discussions on the legal, financial and social aspects of the translator's profession: it reports new methods of translating (e.g. machine-aided translation, computerized dictionaries, word banks) and on schools, special courses, degrees and prizes for translators; and it provides up-to-date information on the activities of the International Federation of Translators and of its member organizations and committees.

An established publication, **BABEL** will appeal to all those who make translation their business. Articles are written in English, in French and occasionally in German, Spanish or Russian. **BABEL** is published by the International Federation of Translators (FIT) with the financial assistance of UNESCO.

A selection from previously published issues:

✦ Anna MATAMALA: Translations for dubbing as dynamic texts: Strategies in film synchronisation.

✦ Binta Fatima IBRAHIM: *The appropriation of linguistic forms for better cognitive comprehension of the Nigerian pragmatic literature.*

✦ Adewuni SALAWU: *Evaluation of interpretation during congregational services and public religious retreats in south-west Nigeria.*

✦ Fan WUQIU: *On the aesthetic ablation of fuzziness in Chinese expressions in Chinese-English translation.*

✦ Liu YANG: *Cultural loss in the English translation of Chinese poetry.*

Subscription rates for **BABEL** volume 56 (2012, 4 issues, 96 pp. each)

183,00 € (incl. postage) for libraries and institutions

80,00 € (incl. postage) for individual subscribers, provided the pre-paid order is placed directly with the publisher:

*Belgische Kamer van
Vertalers, Tolken en Filologen*

JOHN BENJAMINS PUBLISHING
COMPANY
P.O. Box 36224,
NL-1020 NE Amsterdam
P.O. Box 27519 Philadelphia PA
19118-0519 USA
Subscriptions@benjamins.nl •
www.benjamins.com

De ledenverenigingen van de FIT, zoals de BKVTF, kunnen dat tijdschrift met korting ontvangen, via een groepsabbonnement. Voor de jaargang 58/2012 heeft de BKVTF ingetekend voor een groepsabbonnement. De normale abonnementsprijs voor individuele abonnees is 80 €. De leden kunnen zich een jaarabbonnement aanschaffen tegen 40 € door storting van dat bedrag op ING 310-0463867-02 van de BKVTF, Brussel. Gelieve te vermelden of u een factuur wenst (melding Babel 2012). Met dank bij voorbaat voor uw medewerking en steun.

Les associations membres de la FIT, telles que la CBTIP, peuvent obtenir cette revue par abonnement groupé et bénéficier ainsi d'une réduction. La CBTIP a souscrit un abonnement groupé pour le volume 58/2012. Le prix normal pour les abonnés individuels est de 80 €. Les membres de la CBTIP ne paient que 40 €. Veuillez verser ce montant sur le compte ING de la CBTIP à Bruxelles, 310-0463867-02. Veuillez indiquer si vous souhaitez une facture (mention: Babel 2012). Merci d'avance pour votre aide et votre collaboration.

René HAESERYN

TRANSLATIO

Supplément bibliographique et lexicographique du Comité pour la bibliographie internationale de la Traduction de la FIT.

Min. 239 pages (21 x 15) par volume (en 2012 : vol. XXXI)

Rubriques :

- ✦ Bibliographie internationale de la traduction.
  - ✦ Communications – Pages d’histoire
  - ✦ REVUE DES REVUES. Echos de l’activité de la FIT dans les revues des associations membres et autres.
- Nouvelles publications (intéressant les traducteurs et interprètes)

Copyright © Fédération Internationale des Traducteurs (Paris).

Publié par F.I.T. Publications,
Heiveldstraat 245, B-9040 Sint-Amansberg (Belgique).
Tél. et télécopie : 32-9-2283971

Prix : abonnement par volume (4 numéros) : (en Europe) 17 EURO ;
(hors de l’Europe) 21 EUR ; par numéro : 5 EUR (frais de port en sus) ; air mail + 8 EUR.

Abonnements groupés de 10 volumes au minimum, livrés à la même adresse : 20 % de remise.

Facture sur demande.

Les annulations éventuelles doivent être signalées par écrit et six (6) semaines avant la fin de l’année.

Paiements :

- ✦ par mandat postal international
- ✦ par chèque libellé en Euro et tiré sur une banque belge en mentionnant le numéro du compte bancaire en Belgique (IBAN + BIC-code)
- ✦ par virement au n° de compte bancaire Fortis suivant: (IBAN) : BE73-001-0084-859-60 (BIC : GEBABEBB) à l’adresse : R. Haeseryn, Heiveldstraat 245, B-9040 Sint-Amansberg ;
- ✦ par carte de crédit Mastercard/Eurocard ou VISA, mentionnant le numéro et la date d’expiration.

Impressum

LE LINGUISTE - DE TAALKUNDIGE

**Organe de la Chambre belge
des Traducteurs, Interprètes et
Philologues asbl**

Affiliée à la Fédération
internationale des Traducteurs

**Orgaan van de Belgische Kamer
van Vertalers, Tolken en
Filologen vzw**

*Aangesloten bij de Fédération
internationale des Traducteurs*

**Editeur responsable /
Verantwoordelijke uitgever**

Patrick Rondou
CBTIP-BKVTF
Rue Montoyerstraat 24, B 12
1000-Bruxelles - Brussel

Tous droits réservés /
Alle rechten voorbehouden

CBTIP-BKVTF © 2012

**Rédacteur en chef /
Hoofdredacteur**

Patrick Rondou

Comité de rédaction /

Redactiecomité

Agnès Feltkamp
Patrick Rondou
Max De Brouwer

Impression / druk

Drukkerij Peeters, Herent

Collaboration

Si vous souhaitez collaborer au
Linguiste, veuillez envoyer vos articles
par courrier électronique à l'adresse
taalkundige-linguiste@translators.be.
Les articles seront publiés dans la
langue dans laquelle ils ont été
soumis. Ils n'engagent que leur auteur
et ne reflètent pas nécessairement
l'opinion de la CBTIP

Tous droits réservés.

La reproduction ou la publication,
intégrale ou partielle, du contenu de
cette revue sous quelque forme et par
quelque procédé que ce soit, est
interdite sans autorisation écrite
préalable du conseil d'administration
de la CBTIP.

Medewerking

Indien u aan de Taalkundige wenst
mee te werken, gelieve uw artikels per
e-mail te sturen naar volgend adres:
taalkundige-linguiste@translators.be.

De artikelen worden gepubliceerd in
de taal waarin zij werden ingestuurd.
Zij geven alleen de mening van de
auteur weer en niet noodzakelijk die
van de BKVTF.

Alle rechten voorbehouden.

De reproductie of de publicatie van dit
tijdschrift of van gedeelten hiervan, in
welke vorm of op welke wijze ook, is
verboden zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van het
bestuur van de BKVTF.

Abonnement (4 nummers) / Abonnement (4 numéros)
België / Belgique: 35 €   Buitenland / Etranger: 50 €

Door storting of overschrijving / Par virement ou versement:
BE32 3100 4638 6702,   BIC BBRUBEBB 310-0463867-02

Prijs per nummer: 9 €
Het abonnement loopt over een volledig kalenderjaar. Als u tijdens het jaar een abonnement neemt, worden de nummers nagestuurd.

Prix par numéro: 9 €
Abonnement par année civile avec envoi rétroactif des revues si vous vous abonnez en cours d'année.

Abonnement De Taalkundige / Le Linguiste ✕

Ja, stuur mij De Taalkundige 4 maal per jaar
Oui, envoyez-moi Le Linguiste 4 fois par an

Naam / Nom: .....

Voornaam / Prénom: .....

Adres / Adresse:.....

Postcode / Code postal: ..... Plaats / Commune .....

Ik maak 35 € (België) – 50 € (buitenland) over op ING bankrekening
BE32 3100 4638 6702, BIC BBRUBEBB
Je verse 35 € (Belgique) – 50 € (étranger) au compte BE32 3100
4638 6702, BIC BBRUBEBB

Datum / Date .....

Signature: .....

Terug te sturen naar het secretariaat / A renvoyer au secrétariat:
CBTIP / BKVTF

Le Linguiste / De Taalkundige   taalkundige-linguiste@translators.be
Rue Montoyerstraat 24 B 12   Tel./fax: +32+(0)2/513.09.15
B-1000 Bruxelles - Brussel

Impressum

**Chambre belge des Traducteurs, Interprètes et Philologues
Belgische Kamer van Vertalers, Tolken en Filologen**

**Association sans but lucratif
Vereniging zonder winstoogmerk**

Siège social:

Maatschappelijke zetel:

Rue Montoyerstraat 24, B12

B-1000 Bruxelles – Brussel

Tel. : + 32-2-513 09 15

Fax. : + 32-2-513 09 15

www.cbtip-bkvtf.org

membres – leden: admin@cbtip-bkvtf.org

public – publiek: info@cbtip-bkvtf.org

BTW/TVA: BE-407 664 274

Rekening ING / Compte ING: 310-0463867-02

Bijdrage 2012 / Cotisation 2012: 180 €

Jaarboek / Annuaire:

33 € (Belg.), 40 € (EU), 50 € (reste du monde - rest van de wereld).